

Årsrapport 2022
avseende överenskommelse
mellan Regionstyrelsen och
Folktandvårdsnämnden

Innehållsförteckning

Kvalitet.....	3
Hälsoorientering.....	5
Prioritering.....	6
Tillgänglighet.....	6
Tandvård till barn och unga.....	7
Generella munhälsoinsatser.....	7
Kontakter med BHV och utbildning av BHV-personal.....	7
Allmäntandvård.....	7
Särskilt ansvar för tandvård till barn och unga.....	8
Specialisttandvård för barn och unga, exklusive tandreglering.....	9
Tillgänglighet.....	10
Tandreglering.....	11
Tillgänglighet tandreglering.....	12
Tandvård till vuxna.....	13
Konsultationer och samverkan.....	13
Specialisttandvård för vuxna.....	14
Flödeseffektivitet.....	14
Särskilt ansvar inom vuxentandvård.....	14
Tillgänglighet.....	15
Övrigt.....	16
Läkemedelskostnader.....	16
Befolkningsansvar.....	17
Utbildning av nyutexaminerade tandläkare.....	17
Specialisttandläkarutbildning.....	18
Nationellt odontologiskt centrum.....	18
Uppsökande verksamhet.....	22
Kunskapscentrum för äldres munhälsa (KCÄM).....	22

Bilagor

Bilaga 1: Andel färdigbehandlade vuxna patienter per 30 november 2022

Årsuppföljning av överenskommelsen 2022.

Uppföljningsbilagan följer överenskommelsens rubriksättning.

Kvalitet

1. Antal genomförda riskanalyser, händelseanalyser, internutredningar, avvikelserapporter och Lex Maria-anmälningar. Slutsatser av och därpå följande åtgärder utifrån Patientnämndens verksamhetsberättelse som rör tandvård.

Riskanalyser 6 (5-2021)

Händelseanalyser 0 (0- 2021)

Internutredningar 7 (6- 2021)

Avvikelser 502 (542- 2021)

Lex Maria 0 (2 -2021)

Patientnämndens årsberättelse för 2022 är inte publicerad. I årsberättelsen för 2021 finns inga kommentarer om Folktandvården. Under 2022 har Patientnämnden publicerat 3 rapporter. Folktandvården behandlas inte i dessa.

De risk- och konsekvensanalyser som gjorts handlar om att i någon grad minska öppettiderna och då samla personalen på huvudkliniken alternativt minska 7-7 öppet i någon grad.

Slutsatserna är att dessa förändringar går att genomföra.

2. Slutsatser utifrån genomförda analyser.

Under 2022 sågs ett fortsatt stort engagemang från chefer och medarbetare i patientsäkerhetsarbetet. Antalet avvikelser har dock minskat något jämfört med föregående år. Även antalet klagomål har minskat något, om än marginellt.

Ett stort antal kontakter med cheftandläkaren från verksamhetschefer och personal tyder på att arbetet med avvikelser och patientsäkerhet är aktivt. Redovisning av avvikelser och åtgärder med anledning av avvikelser är en stående punkt på arbetsplatsträffar.

Folktandvården bedriver ett aktivt arbetsmiljöarbete och har under året drivit en process ”Sunt arbetsliv” där kommunikation på arbetsplatsen är en central del. Kommunikation och öppen dialog är en förutsättning för att driva patientsäkerhetsarbetet.

Nyanställda tandläkare och tandhygienister erbjuds ett traineeprogram med en rad aktiviteter/genomgångar av centrala delar av verksamheten. Patientsäkerhetsarbetet betonas särskilt med att Folktandvården är en lärande icke bestraffande organisation där alla skall utvecklas genom att bland annat lära sig av eventuella misstag och där enskilda anställda uppmanas att anmäla avvikelser. Alla som genomgår programmet har en eller flera utsedda handledare.

Cheftandläkaren har varit med i nationella arbetsgruppen för patientsäkerhet och arbetet med det verktyg som tagits fram av SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och Socialstyrelsen har pågått under året. En arbetsgrupp i Folktandvården har arbetat med patientsäkerhetsverktyget och resultatet av kartläggningen har använts i olika aktiviteter. Utmaningar i kartläggningen är bemanning, tillgången till utbildad personal och patientens delaktighet på olika plan.

Avvikelser och klagomål utvärderas kontinuerligt av cheftandläkaren och presenteras några gånger per år till all personal genom krönikor på intranätet. En mera ingående redovisning och analys görs årligen

med alla chefer och cheftandläkaren är också med i vådrådet som beslutar om ändring av arbetssätt och riktlinjer bland annat med utgångspunkt i vad som framkommer från avvikelser och klagomål.

Patientsäkerhetsronder har under året genomförts hos de flesta verksamheterna. Uppföljning av följsamheten till hygienregler görs regelbundet. Uppföljning görs årligen av kvalitetsregister bland annat SkaPa (Svenskt kvalitetsregister för karies och parodontit) och redovisas i "Odontologiskt bokslut".

Den vanligaste orsaken till avvikelser är fördröjd diagnostik/fördröjd behandling. Kontinuerligt arbete med att justera arbetssätt och rutiner för att reducera orsaker till avvikelser sker. Endast ett fåtal avvikelser eller klagomål är relaterade till coronapandemin.

Klagomålen som kommer in via 1177 eller Patientnämnden handlar oftast om bemötande/information/omhändertagande (förutom att man klagar på att man får betala vid uteblivande som inte är direkt kopplat till behandling/patientsäkerhet).

Slutsatser om klagomålen kommuniceras med chefer och anställda på det sätt som beskrivs ovan och en viktig slutsats av klagomålen är att det är viktigt att patient/anhörig är delaktig i vården, ges rätt information om vad som kan göras och förväntat eller möjligt resultat av behandlingen.

Avgörande för att framåt kunna bedriva en tillgänglig, kvalitativ och patientsäker vård kommer att vara tillgången på utbildad och erfaren personal samt fortsatt arbete med att utveckla arbetssätt och flöden för att kunna erbjuda patientsäker vård till så många som möjligt.

Hälsoorientering

3. Antalet sjukdomsförebyggande åtgärder ska öka jämfört med tidigare år. Beskriv arbetet kortfattat, antal åtgärder jämfört med året innan.

Under 2022 utfördes 65 290 sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande åtgärder (201-209, 311-314, 321, 341-343) jämfört med 68 971 åtgärder 2021. En minskning med 3 681 åtgärder, 5 procent.

Sjukdomsförebyggande åtgärder (201-209) hos barn och unga ökade med 13,5 procent 2022 jämfört med föregående år medan antalet åtgärder på vuxna minskade med 18 procent. Generellt ses en ökning av antal utförda åtgärder hos barn och unga jämfört med föregående medan antalet utförda åtgärder hos vuxna har minskat.

Totalt utfördes 18 652 färre behandlingsåtgärder under 2022 jämfört med 2021.

Prioritering

4. Beskriva hur Folk tandvården verkar för att prioriteringsordningen vid resursbrist följs.

Varje chef är informerad om och ansvarig för att prioriteringsordningen följs på den enskilda kliniken/enheten. Kapacitetsmodellen som är kopplad till resursfördelningsmodellen utgör underlag för behov av eventuell omfördelning av resurser mellan enheter för att varje klinik ska klara de prioriterade uppdragen akut tandvård, barn och unga och patienter med regionens tandvårdsstöd. Resursfördelningsgruppen bestående av HR-konsult, områdeschef specialisttandvård, verksamhetsutvecklingsstrateg och en verksamhetschef i allmäntandvård har mandat att besluta om dessa förflyttningar/utlåningar på uppdrag av Folk tandvårdsdirektör.

Tillgänglighet

5. Beskriva hur tillgängligheten via 1177 Vårdguiden och hur den eventuellt har förbättrats.

Under året har Folk tandvården besvarat 95 % av årets inkommande ärenden inom två arbetsdagar vilket ger en bra tillgänglighet och svarstid.

Folk tandvården har inte förbättrat tillgängligheten via 1177 vad det gäller tidsbokningar. Det beror på resursbristen av tandläkare och tandhygienister. Resursbristen medför svårigheter med planering av tidböcker så att tillgängliga tider finns bokningsbara. Därmed påverkas patienternas möjlighet till ny-, av- och ombokning.

Folk tandvården har under 2022 startat ytterligare två kliniker inom ramen för konceptet Folk tandvården Direkt vilket innebär att tre kliniker (Lindesberg, Eyra och Hertig Karl) nu är igång och kör det systemet. Målsättningen med Folk tandvården Direkt är att förbättra tillgängligheten för patienterna och att öka flödeseffektiviteten.

Hälsodeklarationen som infördes i maj 2022 medför en förbättrad tillgänglighet via 1177. 62 % har svarat på hälsodeklarationen via 1177.

Tandvård till barn och unga

Generella munhälsoinsatser

6. Antalet förebyggande insatser i skolorna ska stärkas, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden jämfört med 2021. Beskriv kortfattat Folk tandvårdens folkhälsoenhetsarbete med generella insatser för barn och unga.

Hälsofrämjande aktiviteter till grupper av barn och ungdomar har genomförts under året. Alla barn får ett besök i skolan under låg-, mellan- och högstadiet. Totalt genomfördes drygt 500 skolbesök under året, vilket motsvarar 98 % av de klasser som finns. Riktade insatser i form av tandborstning på förskolan och fluoridsköljning i skolan, tandborstbytarveckor samt Viva tanden (föräldrastöd på familjecentralen) fortlöper i de områden med hög socioekonomisk tyngd. 59 förskolor deltar i Glada tanden och drygt 700 besök genomfördes på Viva tanden.

Ständigt söks nya arenor i riskområden, där aktiviteter kan genomföras. Antalet aktiviteter har inte ökat i dessa områden, fokus 2022 har istället varit att återstarta aktiviteter, för att så småningom kunna nå samma nivåer som innan pandemin.

Kontakter med BHV och utbildning av BHV-personal

7. Redovisa hur det kontinuerliga stödet/samarbetet sker.

Folk tandvården samarbetar med de 26 BVC-mottagningar (barnvårdscentraler) i länet (15 är familjecentraler eller familjecentralerliknande). Detta sker framför allt genom Folk tandvårdens 19 BVC-ansvariga personer, dessa har deltagit i nätverksträff under året.

Folk tandvården har genomfört ett utbildningstillfälle för nyanställd BVC-personal samt medverkat vid BVC-skötersketräffar för att fånga upp hur samverkan fungerar.

Folk tandvården har genomfört träffar med vårdnadshavare och givit munhälsoinformation där det funnits efterfrågan.

Viva Tanden är en förstärkt samverkan med familjecentralerna i de områden där en högre nivå av ohälsa eller stor risk för ohälsa finns. Viva Tanden finns i Vivalla, Varberga, Brickebacken, Baronbackarna, Kopparberg och Oxhagen. Folk tandvården har utökat Viva Tandens uppdrag under 2022 baserat på socioekonomiska analyser och bedömning av geografiska riskområden beträffande munhälsa. Under året har ca 700 besök gjorts på Viva Tanden.

Allmäntandvård

8. Antal barn 0-1 år som blivit hänvisade från BHV eller själva sökt till Folk tandvården.

Folk tandvården har tagit emot 93 remisser från barnhälsovårdens mottagningar. Totala antalet barn 0-1 år som besökt Folk tandvården under året är 461 st.

Särskilt ansvar för tandvård till barn och unga

9. Antal barn som uteblivit från undersökning eller behandling och som trots vidtagna åtgärder inte kunnat behandlas eller undersökas. Antal barn redovisas för innevarande år respektive två år tillbaka i tiden.

Antal barn som uteblivit	År 2020	År 2021	År 2022
från undersökning	554	479	537
under behandlingsperiod	90	109	133
Totalt	644	588	670

10. Vilka insatser som görs för att få barn som uteblir att komma till tandvårdsbesök.

När ett barn uteblir från sitt tandvårdsbesök försöker kliniken alltid nå vårdnadshavare/myndiga barnet per telefon för att erbjuda en ny tid samt förklarar vikten av att komma på bokade tider. Om ingen svarar så hanterar utsedd personal på Folktandvårdens kundcenter ärendet vidare genom att återigen ta telefonkontakt och upprätta en personlig relation med vårdnadshavare/myndiga barnet för att skapa en bild av varför patienten inte kommer till sitt besök och därmed hitta individuella lösningar så att patienten får den vård som den har rätt till.

Om det trots upprepade försök inte går att nå vårdnadshavare/myndiga barnet sänds ett brev med uppmaning om att höra av sig för en tidsbokning. Om vårdnadshavare/myndiga barnet inte hör av sig antecknas barnet för ny kallelse 12 månader framåt.

Efter 12 månader sänds två brev med 14 dagars mellanrum med uppmaning om att höra av sig för en tidsbokning.

Om vårdnadshavare ej hör av sig så tas i detta läge ett beslut av verksamhetschefen/odontologiskt ansvarig tandläkare om anmälan till Socialtjänsten utifrån en odontologisk bedömning.

11. Antal barn som anmälts till sociala myndigheter på grund av misstanke om omsorgssvikt eller att barnet på annat sätt far illa. Övergripande beskriva rutinen.

Under 2022 gjordes 212 orosanmälning av barn till socialtjänsten enligt 14 kap.1 c § SoL.

Specialisttandvård för barn och unga, exklusive tandreglering

12. Antal behandlade patienter per specialitet.

Avdelning	Start	Avslut
Pedodonti	655	609
Parodontologi	80	86
Protetik	91	70
Endodonti	80	75
Bettfysiologi	51	45
Odontologisk radiologi	2535 (genomförda undersökningar)	
Totalt	957 exklusive röntgen	885 exklusive röntgen

13. Antal behandlingar under narkos.

Det har utförts 26 behandlingar under narkos under 2022.

14. Antal utförda tandhälsundersökningar efter underrättelse från Socialtjänsten i samband med placering av barn utanför egna hemmet. Antal barn i åldrarna 0-6 år, 7-17 år och 18-20 år.

Totalt under året har Folk tandvården utfört 19 tandhälsundersökningar efter underrättelse från Socialtjänsten fördelat på ålderskategorier enligt följande:

Ålder 0-6 år

4 individer

Ålder 7-17 år

15 individer

15. Antal utförda tandhälsundersökningar som föranleder behandling.

Under 2022 konstaterades behandlingsbehov för en (1) patient av de som genomgick tandhälsundersökning enligt punkt 14. Patienten var i skolåldern och erbjöds tid för behandling men flyttade från regionen innan behandling kunde genomföras.

Tillgänglighet

16. Väntetider per specialitet 31 december 2022.

Se tabell punkt 17.

17. Antal patienter på kö för varje specialitet 31 december 2022.

Avdelning	Prio 1 akut		Prio 2 förtur		Prio 3 kö	
	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter
Parodontologi/dentalv	0	0	0	0	0	0
Parodontologi/implantatkirurgi	0	0	3 mån	3	4 mån	2
Protetik	0	0	0-1 mån	9	0	0
Endodonti	1-10 mån	12	8-18 mån	8	0	0
Bettfysiologi	0	0	3 mån.	7	0	0
Odontologisk radiologi	0	0	0	0	0-1 mån	5
Apné	0	0	0	0	0	0

Tandreglering

18. Antal och andel patienter som blivit behandlade under 2022, uppdelat på åldersgrupp samt allmäntandvård/specialisttandvård.

Ålder	Allmäntandvård		Specialisttandvård	
	Antal	Andel	Antal	Andel
23	3	0,1%	78	2,0%
22	3	0,1%	114	2,9%
21	4	0,1%	130	3,5%
20	6	0,2%	191	5,2%
19	7	0,2%	239	6,8%
18	20	0,6%	328	9,8%
17	16	0,5%	384	11,2%
16	34	1,0%	436	12,5%
15	59	1,6%	392	10,7%
14	86	2,3%	337	9,1%
13	145	3,9%	239	6,4%
12	193	5,1%	188	4,9%
11	230	6,2%	128	3,4%
10	240	6,5%	70	1,9%
9	153	4,2%	41	1,1%
8	51	1,4%	22	0,6%
7	12	0,3%	21	0,6%
6	0	0,0%	8	0,2%
5	0	0,0%	6	0,2%
4	0	0,0%	4	0,1%
3	0	0,0%	15	0,4%
2	0	0,0%	7	0,2%
1	0	0,0%	3	0,1%
0	0	0,0%	1	0,0%

19. Viss tandreglering kan utföras av allmäntandläkare enligt specialistens anvisningar. Särskild ersättning utgår då till allmäntandläkaren från ortodontiavdelningen, enligt fyra ersättningsnivåer. Redovisa hur stor den totala ersättningen är från ortodontiavdelningen till allmäntandvården inom Folk tandvården/privat tandläkare för ortodontibehandling.

Ersättning för uppdraget Tandreglering:	28 142 000
Till allmäntandvård, Folk tandvården och privat:	3 452 400
Andel allmäntandvård	12%

Tillgänglighet tandreglering

20. Väntetider 31 december 2022.

Se tabell punkt 21.

Avdelningen för ortodonti/tandreglering har en väntetid på 3-25 månader utifrån prioriteringsklass per den 31 december 2022. Detta är en förbättring jämfört 2021.

Patienterna är registrerade i en vårdplaneringslista som tar hänsyn till patientens individuella förutsättningar vad gäller mognad, tillväxt etcetera i förhållande till odontologiskt motiverad behandlingsstart.

Dock föreligger sedan flera år ett underskott av utbildade specialisttandläkare på avdelningen vilket är den direkta anledningen till kösituationen. Dessutom har avdelningen märkt ökad vårdefterfrågan i samband med den höjda åldersgränsen inom barn- och ungdomstandvård samt totalt ökad inflyttning i regionen av nya barnpatienter. Dessa faktorer riskerar i framtiden att påverka tillgängligheten negativt innan adekvat resursdimensionering uppnåtts.

Intern uppdragsutbildning för att täcka denna resursbrist pågår inom avdelningen.

21. Antal patienter på kö 31 december 2022.

Avdelning	Prio 1 akut		Prio 2 förtur		Prio 3 kö	
	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter
Ortodonti, vuxen	0	0	0	0	1-2 år	216
Ortodonti, barn	0-3 mån	6	1-3 år	887	2-3 år	1233

Tandvård till vuxna

Konsultationer och samverkan

22. Redovisa hur man samverkar med hälso- och sjukvårdens aktörer.

Enligt nedan uppställning har patientfokuserad samverkan skett med olika aktörer och inom olika fokusområden;

- Specialisttandvård Pedodonti + Psykiatri – **Barn som far illa (Hälso- och sjukvården och Socialtjänsten)**
- Specialisttandvård Pedodonti + Psykiatri från Örebro Universitet – **Tandvårdsrädsla**
- Specialisttandvård Protetik/Pedodonti + Psykiatri – **Ätstörningspatienter**
- Specialisttandvård Protetik + Opererande och onkologi/ Plastik och Käkkirurgi – **Käk- och ansiktsprotetik**
- Specialisttandvård Apné + Capio läkargruppen samt lungmedicin – **Obstruktivt sömnapné-syndrom**
- Specialisttandvård Pedodonti + Capio läkargruppen – **Barnnarkoser**
- Specialisttandvård Ortodonti + Käkkirurgiska kliniken Örebro och Uppsala – **Ortognat kirurgi samt LKG-behandlingar**
- Specialisttandvård Odontologisk radiologi + Medicinsk radiologi – **Cancerutredningar**
- Specialisttandvård Bettfysiologi + Käkkirurgiska kliniken – **Smärtutredningar**
- Specialisttandvård Pedodonti + Karlskoga lasarett – **Barnnarkoser**
- Specialisttandvård Orofacial medicin + Lindesbergs lasarett – **Orofacial medicin narkoser + rondverksamhet**
- Samverkan i kompetensgruppen Nutrition och Munhälsa
- Samverkan i regionens nätverket Hälsofrämjande insatser
- Samverkan i nätverk för Tobacco endgame
- Samverkan Folkhälsoteam Region/ kommun
- Utbildning ”Framtidens undersköterska”
- Utbildning BVC sköterskor
- Utbildning Universitetssjukhuset: Tex Palliativa enheten
- Viva tanden i familjecentraler.
- Samverkan munhälsobedömningar psykiatri

Specialisttandvård för vuxna

23. Väntetider för köpatienter och antal patienter på kö per specialitet 31 december 2022.

Se tabell nedan. Väntetider förekommer främst för de patienter med lägre prioritet avseende bedömning av tillgängligt remissunderlag. Resursbrist avseende behandlare i vissa specialiteter påverkar situationen negativt. Akuta patienter och barn prioriteras högst.

Avdelning	Prio 1 akut		Prio 2 förtur		Prio 3 kö	
	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter
Ortodonti, vuxen	0	0	0	0	1-2 år	216
Parodontologi/implantat	0-1 mån	1	6-8 mån	48	8-10 mån	73
Protetik	1-4 mån	26	1-4 mån	42	1-1½ år	191
Endodonti	1-10 mån	90	8-20 mån	130	20 mån	2
Bettfysiologi	0	0	6 mån	64	7 mån	8
Odontologisk radiologi	0-1 v	5	0-1 mån	10	2 mån	15
Apné	0	0	0-1 mån	4	1-3 mån	16

Flödeseffektivitet

24. Andel av samtliga undersökta vuxna patienter som blir färdigbehandlade vid ett besök under 2022.

Under 2022 utfördes 21 345 basundersökning av vuxna patienter varav 9 244 blev färdiga vid ett besök, 43,3 procent. Jämförande siffror för 2021 är 28 727 basundersökningar och 43,6 procent färdiga vid ett besök.

Särskilt ansvar inom vuxentandvård

25. Redovisa hur ersättningen för det särskilda ansvaret för vuxna har använts.

Samtliga Folk tandvårdens kliniker är anpassade för personer med fysiskt funktionshinder. Den årliga kostnaden för dessa lokalanpassningar (andel som belastar vuxentandvård) uppgår till 1 500 000 kronor, vilket innefattar kostnader för hissordningar, handikapptoletter och anpassningar av receptioner och väntrum.

Folk tandvårdens kostnader i uppdraget särskilt ansvar avser till största delen kostnader för lönetillägg och kompensation för restid till behandlare som reser till kliniker i länets yttre delar där det ofta saknas fast stationerad personal, alternativt är begränsat med fast stationerad personal. Anledningen till att det är så pass begränsat med fast stationerad personal är att Folk tandvårdens medarbetare i väldigt stor utsträckning bor i Örebro, Karlskoga, Lindesberg och Kumla med omnejd. Folk tandvården arbetar fortlöpande med ansträngningar för att kunna upprätthålla en god och jämlik tandvård i hela länet med bra tillgänglighet i både tid och rum.

Kostnaden för enhetstillägg och resor på arbetstid till den del som avser vuxentandvård uppgick till 2 900 000 kronor under år 2022.

26. Antal remisser och antal sjukdomsbehandlande åtgärder vid Kariesmottagningen och hur kunskapsspridningen gått till.

Under 2022 har det inkommit 16 remisser till Kariesmottagningen från allmäntandvården (Folktandvården och privattandvården) och specialisttandvården. Antalet sjukdomsbehandlande åtgärder som utförts har varit totalt 96 stycken.

Kunskapsspridning har skett genom fysiskt och digitalt deltagande vid några klinikterapierna inom allmäntandvården (Folktandvården och privattandvården). Det har genomförts tre klinikbesök inom Folktandvården och ett klinikbesök inom privattandvården. Samarbete med KCÄM, (Kunskapscentrum för Äldres Munhälsa), har förts och för förmedling av kontakter med hälso- och sjukvården.

Information om mottagningen finns på Folktandvårdens intranät och Region Örebro läns externa webb.

Kariesmottagningen har under året varit engagerad i en nationell grupp genom Svensk förening för Cariologi för test av ett verktyg för klassificering av kariessjukdom samt medverkat som föreläsare vid ett symposium på Riksstämman i Göteborg om klassificering av kariessjukdom.

Tillgänglighet

27. Uppföljning av förkortade behandlingsperioder enligt särskild modell förkötidsreducering, beskriv detta.

Under 2022 var målet att 50 procent av vuxna patienter, över 24 år, skulle vara färdiga på ett besök. Resultatet blev 43 procent vilket är i motsvarande nivå som föregående år. Arbetet med flödeseffektivitet är ett prioriterat omställningsarbete och pågående för alla enheter. Utöver Folktandvården Lindesberg har Folktandvården Eyra och Folktandvården Hertig Karl under 2022 infört arbetsmodellen Folktandvården Direkt med IT-stödet Hygga Flow för ett ökat flödeseffektivt arbetssätt. Under 2023 är planen att införa Folktandvården Direkt på ytterligare 2 kliniker.

28. Antal vårdbesök under år 2022 på den digitala mottagningen

Antalet genomförda besök på den digitala mottagningen var 873 st under 2022. Det är ungefär på samma nivå som föregående år.

Övrigt

Läkemedelskostnader

29. Redovisning av statistik på läkemedelsförskrivning genom antal förskrivna recept i respektive läkemedelsgrupp och kostnader. Hur ser förskrivningen ut av antibakteriella medel för systemiskt bruk ut jämfört med tidigare år.

Antalet förskrivna läkemedel under 2022 var 15 909 förskrivningar, en ökning från föregående år.

Antibakteriella medel för systemiskt bruk minskade under 2022 med 54 förskrivningar och med en minskning av kostnad med 791 kronor.

Läkemedel	Kostnad	Antal
A01 Medel vid mun- och tandsjukdomar	1 011 016	13 640
A07 Antidiarroika, intestinala antiinflammatoriska och antiinfektiva medel	12 329	77
B02 Hemostatika	21 382	108
D01 Svampmedel för utvärtes bruk	204	5
J01 Antibakteriella medel för systemiskt bruk	35 574	1 133
J02 Antimykotika för systemiskt bruk	507	1
J05 Virushämmande medel för systemiskt bruk	297	8
M01 Antiinflammatoriska och antireumatiska medel	2 711	197
M03 Muskelavslappande medel	75	3
N01 Anestetika	4 937	20
N02 Analgetika	10 138	576
N05 Neuroleptika, lugnande medel och sömnmedel	690	60
P01 Medel mot protozoer	1 933	71
R01 Medel vid nässjukdomar	245	3
R02 Medel vid sjukdomar i strupe och svalg	0	1
R05 Medel mot hosta och förkylning	0	5
R06 Antihistaminer för systemiskt bruk	0	1
	1 102 038	15 909

Befolkningsansvar

30. Redovisa hur ersättningen för befolkningsansvar använts.

Befolkningsansvaret innebär att Folk tandvården ska erbjuda ett tandvårdsutbud i länets alla kommuner och på de orter där det finns en Folk tandvårds klinik etablerad. Klinikerna i Hällefors, Degerfors, Kopparberg, Laxå, Frövi och Wivallius har fått ersättning för den grundkostnad det innebär att driva en klinik på dessa orter och till den del som full kostnadstäckning inte är möjlig att nå med de patientavgifter för vuxna och ersättning för barntandvård som kan genereras ur befintligt patientunderlag på respektive ort.

Kostnaden för denna del av befolkningsansvaret uppgick till 2 750 000 kronor under 2022.

Folk tandvårdens specialisttandvård (avdelningarna bettfysiologi, protetik, parodontologi/implantat och endodonti) har fått ersättning för att omhänderta patienter med en särskild behandlingsproblematik och där omhändertagandet medför kostnader som inte ryms i Folk tandvårdens prislista för specialisttandvård enligt gällande regelverk. Kostnaden för denna del i befolkningsansvaret uppgick till 1 400 000 kronor för år 2022.

Folk tandvården har organiserat jourverksamheten vid en central jourklinik belägen på Gamla gatan/Klostergatan i Örebro. Jourkliniken har öppet alla dagar året runt. Folk tandvårdens nettokostnad för jourklinikens verksamhet under 2022 var 500 000 kronor.

Under Coronapandemin har Folk tandvården även organiserat arbetet på jourkliniken för att på ett smittsäkert sätt kunna omhänderta länets patienter med bekräftad eller misstänkt covid-19-infektion och samtidigt akuta besvär.

Utbildning av nytexaminerade tandläkare

31. Totalt antal anställda nytexaminerade tandläkare under 2022, samt kortfattat redovisningsinnehållet i traineeprogrammet.

Totalt antal anställda nytexaminerade tandläkare under 2022: 12 st.

Traineeprogrammet pågår under 1,5 år och innehåller en blandning av föreläsningar, seminarier och grupparbeten, allt med syftet att stärka den nytbildade medarbetaren i sin nya yrkesroll.

Traineeprogrammet har sedan senaste bearbetningen 2019 en tydligare inriktning på odontologi och social trivsel. Under 2022 har idéer på vidareutveckling av traineeprogrammet väckts, och under kommande år genomförs ett nytt upplägg på gemensamma terapimöten och klinisk handledning.

Specialisttandläkarutbildning

32. Pågående specialistutbildningar inom det nationellt finansierade systemet för specialisttandläkarutbildningen.

Antal nationellt finansierade ST-tjänster per 31/12 2022. Nytt system för finansiering av nationella ST-platser börjar gälla 1/1 2023.

Ämnesområde	Antal platser
Ortodonti	2
Pedodonti	2
Protetik	2
Endodonti	1
Parodontologi	1
Käkkirurgi (USÖ)	1

Nationellt odontologiskt centrum

33. Redovisa vilka åtgärder som utförts under uppdraget samt specificera kostnader för detta. Redovisning ska ske av såväl allmäntandvårdens som specialisttandvårdens utvecklingsprojekt under 2022.

En övergripande utredning kring specialisttandvårdens framtid med mål och visioner har genomförts under 2022. Detta har resulterat i ett strategidokument för högspecialiserad tandvård där NOC (Nationellt Odontologiskt centrum) ingår.

Under år 2022 utgjorde de ekonomiska medlen för uppdraget NOC totalt 13,5 miljoner kr. NOC-medlen har fördelats på följande sätt:

- 1,6 mnkr till Odontologiska Forskningsenheten (infrastruktur)
- 4,3 mnkr till Odontologiska Utbildningsenheten
- 3,0 mnkr till Område Specialisttandvård (STV Ledning)
- 3,0 mnkr till Verksamhetsutveckling (ATV)
- 0,5 mnkr till CT-utbildning (ATV)

Uppdraget för område specialisttandvård omfattar insatser inom områden kompetensförsörjning, regional/nationell utbildningssamverkan, regional/nationell klinisk samverkan, regionala/nationella konferenser, infrastruktur för samverkan samt vetenskaplig kompetens. Medel för detta uppgick 2022 till 3 miljoner kr för område specialisttandvård och är fördelade enligt tabell nedan:

Område	Belopp kr
Kompetensförsörjning	461 000
Nationell/regional samverkan	1 284 000
Infrastruktur för samverkan o forskning	745 000
Vetenskaplig kompetens/utvecklingsarbete Specialisttandvård	430 000
Infrastruktur NOC	80 000
Summa	3 000 000

Aktiviteter

Kompetensförsörjning

Specialistkompetens

En strategisk och långsiktig kompetensförsörjning kräver ständig omvärldsbevakning, aktiva rekryteringsinsatser och planering för framtida dimensionering utifrån uppdraget. Specialistkompetens finns inom samtliga specialiteter som är organiserade inom Folk tandvården. Under senaste åren har resultatet av extern rekrytering av etablerade specialister varit dåligt, vilket är en nationell trend. Av den anledningen har Folk tandvården en strategi för tandläkare i den egna organisationen där ett antal meriteringstjänster regelbundet erbjuds länets allmäntandläkare. Detta meriterar dessa tandläkare att antingen söka nationella ST-platser eller genomföra intern uppdragsutbildning i Folk tandvårdens regi.

Specialistutbildning

Specialistutbildning ges för närvarande inom i stort sett samtliga specialiteter.

Under 2022 pågick kombinationstjänster i ortodonti, protetik och endodonti vilket efter 6 år resulterar i såväl specialistkompetens som disputation i respektive ämnesområde.

Regional/nationell utbildningssamverkan

Samverkan i specialistutbildningen med andra utbildningsinstitutioner

Studierektor för ST-utbildningen har fortsatt engagemang i studierektorsgruppen nationellt och driver arbete för ökande samverkan, till exempel med nationella seminarier och ämnesövergripande utbildningar. Under 2022 har studierektor tillsammans med ledningsgruppen i område specialisttandvård bevakat arbetet med införande av nytt system för nationell finansiering av ST-utbildning. Region Örebro läns Folk tandvårdsdirektör som representerar regionen i nationell samordning i ST-utbildningsfrågor via Nationella samordningsgruppen för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring (NSATS).

Kurser i samverkan med Institutionen för Hälsovetenskap och Medicin, Örebro Universitet

- "Ortodontiasistentutbildning" (grundnivå, 60 hp); återkommande
- Smärtlindring och sedering med tonvikt på lustgassedering inom tandvård (avancerad nivå, 7,5 hp); återkommande

Extern kursgivning

Medarbetare från Folk tandvårdens specialisttandvård är engagerade som föreläsare i kurser med målgrupp regionalt, nationellt och även utanför Sverige. Kurserna har givits i egen regi, av Tandläkarförbundet eller andra utbildningsaktörer. Omfattningen under 2022 är på grund av coronapandemin lägre än tidigare år men trenden med digital kursgivning har ökat.

Utbildningssamverkan med angränsande regioner

Under 2022 har medarbetare från område specialisttandvård ansvarat för uppdragsutbildningar inom specialiseringstjänstgöring med flera av de regioner som ingår i den mellansvenska sjukvårdsregionen.

Nätverk och uppdrag

Medarbetare inom specialisttandvården ingår i nationella nätverk inom kliniska kompetensområden. Flera medarbetare har också löpande uppdrag inom ämnesföreningars styrelser nationellt och även utanför Sverige. Disputerade medarbetare har engagerats som opponenter, sakkunniga i betygsnämnd vid disputationer samt som externa granskare vid examinationer av ST-tandläkare vid andra lärosäten. Aktiva forskare har i flera fall gränsöverskridande samarbeten såväl disciplinärt som geografiskt/organisatoriskt.

Regional/nationell klinisk samverkan

Klinisk tjänstgöring

Med regionalt samverkansavtal har medarbetare från område specialisttandvård stöttat Region Västernorrland med specialistkompetens inom parodontologi via distanslösningar.

Konsultationsverksamhet

Den externa konsultationsverksamheten har framför allt berört ämnesområdena pedodonti (via videolänk gentemot Gotland) och odontologisk radiologi (via direktuppkoppling gentemot Gävleborg). Konsultationer till allmäntandvård i regionen har skett på plats vid flera allmäntandvårdskliniker, via remiss- och telefonförfrågan samt via videomöten.

Vård för utomlänspatienter

Inom kompetensområdet käk- och ansiktsprotetik utreds och behandlas patienter från andra regioner i samverkan med enheten Opererande Onkologi inom hälso- och sjukvården. Specialkompetens gällande anaplastologisk verksamhet tillses genom samverkan med internationellt välmeriterad person.

Vetenskaplig kompetens/utvecklingsarbete Specialisttandvård

Utvecklingsarbeten inom specialisttandvården har under 2022 främst berört den digitala utvecklingen. Inom ortodonti, odontologisk radiologi och protetik har digitala arbetssätt introducerats och utvecklats som del i den kliniska vardagen. Ett antal RCT-studier (randomiserade kontrollerade studier) pågår bland annat inom ortodonti och bettfysiologi. Ett antal retrospektiva studier avseende behandlingsutfall är påbörjade vid avdelning för oral protetik. Inom den tandtekniska verksamheten har nödvändiga investeringar för egenproducerad tandteknik via digitala processer skett.

Odontologisk forskning

De NOC-medel som fördelas till Folktandvårdens forskningsenhet bekostar forskningsenhetens forskningsledare, lokaler, infrastruktur och bibliotek beläget på Klostergatan 26, samt 0,8 sekreterartjänst. Vid forskningsenheten forskar kliniskt aktiva forskare på deltid varav en är docent, fem disputerade och sex doktorander. Under året har totalt sju vetenskapliga artiklar publicerats. De allra flesta av Folktandvårdens forskare utvärderar befintliga odontologiska behandlingar och andra insatser i den kliniska vardagen. Några forskningsprojekt testar nya behandlingar eller arbetssätt.

Utvecklingsprojekt inom allmäntandvården

Under 2022 utbetalades 3 072 900 kr till utvecklingsprojekt inom allmäntandvården.

Utvecklingsprojekt	Klinik	Belopp kr
Utveckling inom certifieringsutbildning allmäntandvård		500 000
Beteendemedicinsk behandling av erosioner- ett samarbete med SKaPa	Sofia	300 000
Digital munhälsocoach	Folkhälsoenheten	90 000
Handledning av samtliga traineetandläkare vid en klinik	Karlskoga	25 000
Införande av Folktandvården Direkt	Hertig Karl	1 098 900
Införande av Folktandvården Direkt	Eyra	923 000
Solo Team	Kumla	116 000
Samverkan för barns hälsa	Wivallius/Folkhälsoenheten	20 000
Summa		3 072 900

Beteendemedicinsk behandling av erosioner- ett samarbete med SKaPa

Projektet avser undersöka, med stöd av nationella riktlinjer, om kvalificerade rådgivande samtal för patienter med dentala erosionsskador, orsakade av ohälsosamma kostvanor, kan ha ett lyckat resultat på Folk tandvården Sofia. Med lyckat resultat avses ett minskat intag av sur dryck- och kost samt att dessa beteendeförändringar kan bibehållas över en 6 månaders period. De kvalificerade rådgivande samtalen erbjuds både fysiskt och digitalt. Projektet slutredovisas under våren 2023.

Digital munhälsocoach

Projektet innebär införande av en digital munhälsocoach, en tjänst som är en del av Folk tandvårdens digitala mottagning. En legitimerad tandhygienist med certifiering inom hälsocoachning erbjuder patienter en digital möjlighet till stöd för att öka kunskap, förståelse och genom en beteendeförändring förbättra sin munhälsa. Digital munhälsocoach förväntas också öka tillgängligheten för patienterna att jobba med hälsofrämjande insatser. Digital munhälsocoach ska också vara en resursavlastning för kliniker gällande beteendeförändringar hos patienterna. Tjänsten är under projekttiden kostnadsfri för patienten. Projektet är förlängt och slutredovisas under hösten 2023.

Handledning av samtliga traineetandläkare vid en klinik

Projektet avser undersöka om man kan lösa den nuvarande bristen av erfaren handledning på vissa kliniker och samtidigt säkerställa kvaliteten för traineetandläkare genom förändrat traineeupplägg. Detta genom att ha en gemensam handledardag då samtliga traineetandläkare arbetar på en gemensam klinik med flera erfarna handledare. Projektet startar på kliniken i Karlskoga under våren 2023.

Införande av Folk tandvården Direkt vid Folk tandvården Hertig Karl och Eyra

Under 2021-2022 bedrevs ett utvecklingsprojekt vid Folk tandvården Lindesberg med syfte att genom ett förändrat arbetssätt, med stöd av mjukvaran Hygga Flow, förbättra flödeseffektiviteten för en ökad genomströmning av patienter och samtidigt en förbättrad arbetsmiljö. I slutrapporten för projektet lyftes flera fördelar fram och vid jämförelse med referensklinik hade fler patienter behandlats, fler åtgärder/besök utförts, fler nya patienter hade tagits emot och arbetsmiljön upplevdes förbättrad. Under hösten 2022 infördes Folk tandvården Direkt på ytterligare två kliniker, Folk tandvården Eyra och Hertig Karl med syfte att förbättra flödeseffektiviteten. Målet är att klinikerna ska kunna ta emot nya patienter utan väntetid.

Solo Team

På kliniken i Kumla och Laxå har personalomsättningen stundtals varit betydande för framför allt tandläkare och tandhygienister. Tandsköterskor är den yrkeskategori som det för närvarande är minst omsättning på. Syftet med projektet är att testa ett nytt arbetssätt, SoloTeam, som ska göra det möjligt, genom kompetenshöjande insatser av tandsköterskor, att utöka teamarbetet för att kunna ta hand om patienter trots tandläkar- och tandhygienistbrist.

Samverkan för barns hälsa

Projektet startar under 2023 och förväntas öka samarbetet med barnhälsovården genom ökad samverkan kring barn med stora vårdbehov.

Uppsökande verksamhet

34. Antal utförda munhälsobedömningar under 2022. Andel av personer som tackat ja till munhälsobedömning som erbjudits detta under 2022.

Totalt utfördes 3 516 munhälsobedömningar under året 2022 vilket motsvarar 87 % av de som tackat ja.

35. Antal personer (vård- och omsorgspersonal) som fått munvårdsutbildning under 2022.

541 personer har nåtts av utbildning i munhälsa för vård- och omsorgspersonal i kommunerna.

Kunskapscentrum för äldres munhälsa (KCÄM)

36. Övergripande redovisa hur Kunskapscentrum för äldres munhälsa (KCÄM) arbetar för att kunna ge stöd, driva patientnära forskning samt samverka med andra vårdgivare i sådant som rör äldres munhälsa och munvård.

Till tandvårdsprofessionen arbetar KCÄM med kunskapsspridning bland annat via utsedda äldresamordnare på samtliga Folktandvårdens kliniker. Möten med alla äldresamordnare genomförs två gånger per år. Utbildning i vårdambitionsnivå ges fortlöpande till nyanställd personal samt vid anmodan från klinikerna. KCÄM stöttar fortlöpande kliniker med konsultation/kunskapshöjning gällande äldretandvård.

Föreläsningar i munhälsa hos länets pensionärs- anhörig- och intresseföreningar har genomförts.

Kunskapsspridning i munhälsa till hälso- och sjukvård och omsorg har fortlöpt, dock i förminskad utsträckning på grund av coronapandemin. Utbildning i munhälsa har bland annat getts till Palliativa enheten USÖ, regionprojektet ”Framtidens undersköterska” samt ”Äldreomsorgslyftet” som anordnas av Örebro kommun.

KCÄM deltar i kompetensgrupp ”Nutrition och munhälsa” för att tillvarata munhälsans betydelse i nutritionsvården.

KCÄM deltar olika nätverk nationellt som rör äldretandvård.

Utvärdering och fördjupad analys av utförda munhälsobedömningar mellan 2017 och 2019, har initierats under året. Utvärderingsenkät har påbörjats angående kunskapsnivå i munhälsa bland kommunernas vård och omsorgs personal.

Underlag till målrelaterad ersättning, flödeseffektivitet

Andel färdigbehandlade på ett besök, vuxna patienter, per den 30 november 2022, ATV

Kliniknumr	Kliniknamn	Antal basundersökningar	Antal färdigbeh ett besök	Andel färdigbeh ett besök
59701	Folktandvården Eyra	1 162	564	49 %
59702	Folktandvården Brickebacken	373	145	39 %
59703	Folktandvården Haga	1 073	444	41 %
59704	Folktandvården Hertig Karl	4 031	2 150	53 %
59705	Folktandvården Sofia	1 790	872	49 %
59706	Folktandvården Wivallius	616	239	39 %
59709	Folktandvården Adolfsberg	324	136	42 %
59710	Folktandvården Lillån	1 057	462	44 %
59711	Folktandvården Lekeberg	134	57	43 %
59712	Folktandvården Odensbacken	402	135	34 %
59721	Folktandvården Hallsberg	780	230	29 %
59751	Folktandvården Askersund	176	62	35 %
59761	Folktandvården Kumla	1 121	444	40 %
59771	Folktandvården Laxå	488	137	28 %
59781	Folktandvården Degerfors	94	47	50 %
59791	Folktandvården Karlskoga	1 005	433	43 %
59801	Folktandvården Lindesberg	1 173	524	45 %
59805	Folktandvården Frövi	954	378	40 %
59811	Folktandvården Hällefors	317	149	47 %
59821	Folktandvården Kopparberg	477	178	37 %
59831	Folktandvården Nora	1 260	539	43 %
		18 807	8 325	44%

Andel färdigbeh på ett besök

